

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē yuddhakāṇḍē
॥ trayōviṃśatyadhikaśatatamaḥ
sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ trayōviṃśatyadhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

ayōdhyāṃ gacchan śrīrāmō sītāṃ mārgasthānānyadarśayat

anujñātaṃ tu rāmēṇa
tad vimānamanuttamam ।
haṃsayuktaṃ mahānāda -
mutpapāta vihāyasam ॥ 6.123.1 ॥

pātayitvā tataścakṣuḥ
sarvatō raghunandanaḥ ।
abravīnmaithilīm sītāṃ
rāmaḥ śaśinibhānanām ॥ 6.123.2 ॥

kailāsaśikharākārē
trikūṭaśikharē sthitām ।
laṅkāmkṣasva vaidēhi
nirmitāṃ viśvakarmaṇā ॥ 6.123.3 ॥

ētaḍāyōdhanam paśya
māṃsaśōṇitakardamam ।

harīṇāṃ rākṣasānāṃ ca
sītē viśasanaṃ mahat || 6.123.4 ||

ēṣa dattavaraḥ śētē
pramāthī rākṣasēśvaraḥ |
tava hētōrviśālākṣi
nihatō rāvaṇō mayā || 6.123.5 ||

kumbhakarṇō'tra nihataḥ
prahastaśca niśācaraḥ |
dhūmrākṣaścātra nihatō
vānarēṇa hanūmatā || 6.123.6 ||

vidyunmālī hataścātra
suṣēṇēna mahātmanā |
lakṣmaṇēnēndrajiccātra
rāvaṇirnihatō raṇē || 6.123.7 ||

aṅgadēnātra nihatō
vikaṭō nāma rākṣasaḥ |
virūpākṣaśca duṣprēkṣō
mahāpārśvamahōdarau || 6.123.8 ||

akampanaśca nihatō
balinō'nyē ca rākṣasāḥ |
triśirāścātikāyaśca
dēvāntakanarāntakau || 6.123.9 ||

yuddhōnmattaśca mattaśca
rākṣasapravarāvubhau |

nikumbhaścaiva kumbhaśca

kumbhakarṇātmaḥ balī || 6.123.10 ||

vajradaṃṣṭraśca daṃṣṭraśca

bahavō rākṣasā hatāḥ |

makarākṣaśca durdharṣō

mayā yudhi nipātitaḥ || 6.123.11 ||

akampanaśca nihataḥ

śōṇitākṣaśca vīryavān |

yūpākṣaśca prajāṅghaśca

niḥatau tu mahāhavē || 6.123.12 ||

vidyujjihvō'tra niḥatō

rākṣasō bhīmadarśanaḥ |

yajñaśatruśca niḥataḥ

suptaghnaśca mahābalaḥ || 6.123.13 ||

sūryaśatruśca niḥatō

brahmaśatrustathāparaḥ |

atra mandōdarī nāma

bhāryā taṃ paryadēvayat || 6.123.14 ||

sapatnīnāṃ sahasrēṇa

sāgrēṇa parivāritā |

ētat tu dṛśyatē tīrthaṃ

samudrasya varānanē || 6.123.15 ||

yatra sāgaramuttīrya

tāṃ rātrimuṣitā vayam |

ēṣa sēturmayā baddhaḥ
sāgarē lavaṇārṇavē || 6.123.16 ||

tava hētōrviśālākṣi
nalasētuh suduṣkaraḥ |
paśya sāgaramakṣōbhyaṃ
vaidēhi varuṇālayam || 6.123.17 ||

apāramiva garjantaṃ
śaṅkhaśuktisamākulam |
hiraṇyanābhaṃ śailēndraṃ
kāñcanaṃ paśya maithili || 6.123.18 ||

viśramārthaṃ hanumatō
bhittvā sāgaramutthitam |
ētat kukṣau samudrasya
skandhāvāranivēśanam || 6.123.19 ||

atra pūrvaṃ mahādēvaḥ
prasādamakarōd vibhuḥ |
ētat tu dṛśyatē tīrthaṃ
sāgarasya mahātmanaḥ || 6.123.20 ||

sētubandha iti khyātaṃ
trailōkyēna ca pūjitam |
ētat pavitraṃ paramaṃ
mahāpātakanāśanam || 6.123.21 ||

atra rākṣasarājō'ya -
mājagāma vibhīṣaṇaḥ |

ēṣā sā dṛśyatē sītē

kiṣkindhā citrakānanā || 6.123.22 ||

sugrīvasya purī ramyā

yatra vālī mayā hataḥ |

atha dṛṣṭvā purīm sītā

kiṣkindhām vālīpālītām || 6.123.23 ||

abravīt praśritaṃ vākyaṃ

rāmaṃ praṇayasādhvasā |

sugrīvapriyabhāryābhi -

stārāpramukhatō nṛpa || 6.123.24 ||

anyēṣām vānarēndrāṇām

strībhiḥ parivṛtā hyaham |

gantumicchē sahāyōdhyām

rājadhānīm tvayā saha || 6.123.25 ||

ēvamuktō'tha vaidēhyā

rāghavaḥ pratyuvāca tām |

ēvamastviti kiṣkindhām

prāpya saṃsthāpya rāghavaḥ || 6.123.26 ||

vimānaṃ prēkṣya sugrīvaṃ

vākyaṃētaduvāca ha |

brūhi vānaraśārdūla

sarvān vānarapuṅgavān || 6.123.27 ||

strībhiḥ parivṛtāḥ sarvē

hyayōdhyām yāntu sītayā |

tathā tvamapi sarvābhiḥ
strībhiḥ saha mahābala || 6.123.28 ||

abhitvaraya sugrīva
gacchāmaḥ plavagādhipa |
ēvamuktastu sugrīvō
rāmēṇāmitatējasā || 6.123.29 ||

vānarādhipatiḥ śrīmāṃ -
staiśca sarvaiḥ samāvṛtaḥ |
praviśyāntaḥpuram śīghram
tārāmudvīkṣya sō'bravīt || 6.123.30 ||

priyē tvaṃ saha nārībhi -
rvānarāṇāṃ mahātmanām |
rāghavēṇābhyanujñātā
maithilīpriyakāmyayā || 6.123.31 ||

tvara tvamabhigacchāmō
gṛhya vānarayōṣitaḥ |
ayōdhyāṃ darśayiṣyāmaḥ
sarvā daśarathastriyaḥ || 6.123.32 ||

sugrīvasya vacaḥ śrutvā
tārā sarvāṅgaśōbhanā |
āhūya cābravīt sarvā
vānarāṇāṃ tu yōṣitaḥ || 6.123.33 ||

sugrīvēṇābhyanujñātā
gantum sarvaiśca vānaraiḥ |

mama cāpi priyaṃ kārya -

mayōdhyādarśanēna ca || 6.123.34 ||

pravēśaṃ caiva rāmasya

paurajānapadaiḥ saha |

vibhūtiṃ caiva sarvāsāṃ

strīṇāṃ daśarathasya ca || 6.123.35 ||

tārayā cābhyanujñātāḥ

sarvā vānarayōṣitaḥ |

nēpathyavidhipūrvam tu

kṛtvā cāpi pradakṣiṇam || 6.123.36 ||

adhyārōhan vimānaṃ tat

sītādarśanakāṅkṣayā |

tābhiḥ sahōtthitaṃ śīghraṃ

vimānaṃ prēkṣya rāghavaḥ || 6.123.37 ||

ṛṣyamūkasamīpē tu

vaidēhīṃ punarabravīt |

drśyatē'sau mahān sītē

savidyudiva tōyadaḥ || 6.123.38 ||

ṛṣyamūkō girivaraḥ

kāñcanairdhātubhirvṛtaḥ |

atrāhaṃ vānarēndrēṇa

sugrīvēṇa samāgataḥ || 6.123.39 ||

samayaśca kṛtaḥ sītē

vadhārthaṃ vālinō mayā |

ēṣā sā dṛśyatē pampā
 nalinī citrakānanā || 6.123.40 ||

tvayā vihinō yatrāhaṃ
 vilalāpa suduḥkhitaḥ |
 asyāstīrē mayā dṛṣṭā
 śabarī dharmacāriṇī || 6.123.41 ||

atra yōjanabāhuśca
 kabandhō nihatō mayā |
 dṛśyatē'sau janasthānē
 śrīmān sītē vanaspatiḥ || 6.123.42 ||

jaṭāyuśca mahātējā -
 stava hētōrvilāsini |
 rāvaṇēna hatō yatra
 pakṣiṇāṃ pravarō balī || 6.123.43 ||

kharaśca nihatō yatra
 dūṣaṇaśca nipātitaḥ |
 triśīrāśca mahāvīryō
 mayā bāṇairajihmagaiḥ || 6.123.44 ||

ētat tadāśramapada -
 masmākaṃ varavarṇini |
 parṇaśālā tathā citrā
 dṛśyatē śubhadarśanē || 6.123.45 ||

yatra tvaṃ rākṣasēndrēṇa
 rāvaṇēna hṛtā balāt |

ēṣā gōdāvarī ramyā
prasannasalilā śubhā || 6.123.46 ||

agastyasyāśramaścaiva
dṛśyatē kadalīvṛtaḥ |
dīptaścaivāśramō hyēṣa
sutīkṣṇasya mahātmanaḥ || 6.123.47 ||

dṛśyatē caiva vaidēhi
śarabhaṅgāśramō mahān |
upayātaḥ sahasrākṣō
yatra śakraḥ purandaraḥ || 6.123.48 ||

asmin dēśē mahākāyō
virādhō nihatō mayā |
ētē tē tāpasā dēvi
dṛśyantē tanumadhyamē || 6.123.49 ||

atriḥ kulapatiryatra
sūryavaiśvānarōpamaḥ |
atra sītē tvayā dṛṣṭā
tāpasī dharmacāriṇī || 6.123.50 ||

asau sutanu śailēndra -
ścitrakūṭaḥ prakāśatē |
atra māṃ kaikayīputraḥ
prasādayitumāgataḥ || 6.123.51 ||

ēṣā sā yamunā ramyā
dṛśyatē citrakānanā |

bharadvājāśramaḥ śrīmān

drśyatē caiṣa maithili || 6.123.52 ||

iyam ca drśyatē gaṅgā

punṇyā tripathagā nadī |

nānādvijagaṇākīrṇā

samprapuṣpitakānanā || 6.123.53 ||

śṛṅgavērapuraṃ caitad

guhō yatra sakhā mama |

ēṣā sā drśyatē sītē

sarayūryūpamālinī || 6.123.54 ||

ēṣā sā drśyatē sītē

rājadhānī piturmama |

ayōdhyāṃ kuru vaidēhi

praṇāmaṃ punarāgatā || 6.123.55 ||

tatastē vānarāḥ sarvē

rākṣasāḥ savibhīṣaṇāḥ |

utpatyōtpatya saṃhr̥ṣṭā -

stāṃ purīm dadṛśustadā || 6.123.56 ||

tatastu tāṃ pāṇḍuraharmyamālinīm

viśālakakṣyāṃ gajavājibhirvṛtām |

purīmapaśyan plavagāḥ sarākṣasāḥ

purīm mahēndrasya yathāmarāvatīm || 6.123.57 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇe vālmikīye ādikāvye

yuddhakāṇḍe trayōviṃśatyadhikaśatatamaḥ sargaḥ ||